

Ed.

288. Frumvarp

til laga um hjeraðsskóla.

(Eftir 3. umr. í Nd.).

1. gr.

Hjeraðsskólar skulu vera að Núpi í Dýrafirði, Laugum í Reykjadal, Hvítárþakka í Borgarfirði og Laugarvatni í Árnessýslu. Skólar þessir skulu vera sjálfseignarstofnanir og öðlast ekki skyldur og rjettindi þessara laga nema samþykki stofnenda komi til.

Heimilt er að fytja hjeraðsskóla úr stað fyrir forgöngu skólanefndar og með samþykki fræðslumálastjórnarinnar, og erfir þá hinn nýi skóli skyldur og rjettindi eldri skólans eftir því sem fyrir er mælt í lögum þessum.

2. gr.

Hjeraðsskólar eru samskólar pílta og stúlkna. Ársdeildir mega ekki vera færri en tvær nje fleiri en þrjár. Námsgreinar og kenslufyrirkomulag skal ákveða í reglugerð.

3. gr.

Tilgangur hjeraðsskólanna er að búa nemendur undir athafnalíf við íslensk lífskjör með bóknámi, vinnukenslu og íþróttum. Skal í yngri deild meir lögð áhersla á ýms fræði, leikni og tækni, sem nauðsynleg er til sjálfsnáms, en í eldri deild á sjálfsnám og iðju, eftir því sem hæfileikar og áhugi bendir til. Undanþágu má veita nemendum í einstökum greinum, enda leggi þeir því meiri stund á aðrar greinar. Útivist skulu nemendur hafa og íþróttaiðkanir daglega.

4. gr.

Námstíminn í aðaldeildum hjeraðsskóla má ekki vera skemmri en 6 mánuðir ár hvert og kenslustundir hvers reglulegs nemanda eigi færri en 6 á degi hverjum, eða sem því svarar, þegar um ræðir nemendur, sem meir starfa á eigin hönd. Próf skal halda í lok hvers skólaárs. Tveir prófdómendur skulu vera við hvern skóla, skipaðir af fræðslumálastjórninni.

5. gr.

Frá 1. janúar 1930 skal þriggja eða fimm manna skólanefnd hafa umsjón og stjórn hvers hjeraðsskóla undir yfirumsjón fræðslumálastjórnarinnar. Fræðslumálastjórnin skipar formann, en fjelag stofnenda kys tvo eða fjóra skólanefndarmenn, þar til fjelag gamalla nemenda öðlast rjett til kosninga og neytir hans. Þá skulu fjelög stofnenda og gamalla nemenda, hvort um sig, kjósa jafnmarga skólanefndarmenn. Rjett til að kjósa skólanefndarmenn öðlast fjelag gamalla nemenda, þegar hjeraðsskóli hefir starfað í sex ár, enda sje í fjelaginu að minsta kosti þriðjungur þeirra nemenda, sem lokið hafa námi í skólanum síðustu fjögur árin. Árgjald í fjelagi gamalla nemenda má ekki vera lægra en fimm

krónur. Skólanefndarmenn skulu skipaðir og kosnir til þriggja ára í senn. Nánari fyriræli um fjelög stofnenda og gamalla nemenda og um kosningu í skólanefnd skulu sett í reglugerð. Nú leikur vafi á um rjett manns eða fjelags til að vera í fjelagi stofnenda, og sker þá fræðslumálastjórnin úr.

6. gr.

Nú legst fjelag gamalla nemenda niður um lengri eða skemmri tíma, og kýs þá fjelag stofnenda alla skólanefndarmenn nema formann, en ef fjelag stofnenda legst niður, þá fellur kosningarrjettur þess til sýslunefndar þeirrar sýslu, þar sem skólinn er rekinn, eða sýslunefnda þeirra sýslna, sem standa að skólanum. Fræðslumálastjórnin úrskurðar um rjett sýslunefnda til þátttöku í skólanefndarkosningum og setur reglur um þær.

7. gr.

Hlutverk skólanefndar eru þessi:

1. Að ráða skólastjóra, og skal hann ráðinn með eins árs gagnkvæmum uppsagnarfresti,
2. að ákveða tölu kennara eftir þörfum og getu skólans. Skólastjóri skal hafa frumkvæði um val kennara, en til ráðningar þarf samþykki skólanefndar. Skólastjóri getur og með samþykki skólanefndar sagt kennara upp með 6 mánaða fyrirvara,
3. að ákveða laun skólastjóra og kennara,
4. að hafa á hendi yfirstjórn allra fjármála skólans,
5. að gera ásamt skólastjóra tillögur um reglugerð skólans, er fræðslumálastjórnin samþykkir,
6. að sjá um samningu skýrslna um kenslu og próf, er fræðslumálastjórnin fyrirskipar,
7. að ákveða um önnur efni, er skólann varða, þegar skólastjóri óskar.

8. gr.

Ríkissjóður greiðir 6000 kr. í árlegan rekstrarkostnað til hvers hjeraðsskóla fyrir fyrstu 15—20 reglulega nemendur í skólanum, og síðan 250 kr. vegna hvers nemanda, þar til komnir eru 40, en 200 kr. úr því.

9. gr.

Kenslugjald hvers nemanda skal vera 60 krónur vetrarlangt.

10. gr.

Nú eru haldin námsskeið við hjeraðsskóla í bóklegum og verklegum efnum eða íþróttum, og kensla sex stundir á dag eða meira, og skal þá greiða úr ríkissjóði 10 krónur fyrir nemanda fyrir vikukenslu hvers nemanda, enda greiði hann í kenslugjald fyrir sama tíma að minsta kosti 2 krónur.

11. gr.

Ríkisstyrk og skólagjöldum má eigi verja til annars en rekstrar skólans

12. gr.

Nú fækkar nemendum hjeraðsskóla fyrir ósjálfráð atvik, sem þó eru ekki þess eðlis, að ástæða sje til að leggja skólann niður, og má þá greiða skólanum styrk úr ríkissjóði, eftir mati fræðslumálastjórnarinnar, en þó ekki hærri en sem nemur meðaltali síðustu þriggja ára. Eigi gildir undanþága þessi lengur en 2 ár.

13. gr.

Reikningar hvers hjeraðsskóla skulu árlega sannprófaðir af tveim endurskoðendum. Skal annar valinn af sömu aðilum og til jafnlangs tíma og meiri hluti skólaráðs, en hinn tilnefndur af fræðslumálastjórninni til 3 ára í senn.

14. gr.

Árlega skal birta skýrslu um starf og rekstur hvers hjeraðsskóla, svo og um efnahag skólans, undirritaðar af endurskoðendum.

15. gr.

Stofnkostnaður hjeraðsskóla greiðist að hálfu úr ríkissjóði, eftir því sem fje er veitt í fjárlögunum, enda sje trygt framlag á móti.

16. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. okt. 1929.